

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računata se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Kje so naši?

Že nekaj časa sem se vrše na Dunaju važna posvetovanja. Od Chlumeckega avdicie pri cesarju je bilo očitno, da se namerava pričeti posebna akcija v svrhu porazumljenja z nemškimi opozicijskimi strankami. Bojazen, da bi te stranke z revolucijo v parlamentu in morda tudi z revolucijo zunaj parlamenta preprečile izvolitev delegacije, to je vzrok, da se na najvišjem mestu želi, naj bi se novi poskusila sprava mej Nemci in Čehi, in to kolikor toliko na podlagi nemškega binkoštnega programa.

In delo se je resno začelo. Načelnik desnice Jaworski je prišel na Dunaj, poklicana sta bila tja načelnik mladočeške stranke, dr. Engel in predsednik poslanske zbornice, dr. Fuchs in konferencam mej temi in drugimi voditelji desnice ter raznimi ministri ni konca.

Še več! Nemška katoliška stranka se je kar polnoštevilno zbrala na Dunaju, da bi pri tej akciji, ki je z ozirom na delegacije znamenitega in morda tudi osodepolnega pomena za prihodnost in za ves razvoj notranjepolitičnih razmer, prišla gotovo na svoj račun. Samo 28 glavic šteje ta stranka v parlamentu, in vendar igra pri tej priliki, v tej akciji velevažno ulogo.

Klub katoliške stranke je imel dolgo posvetovanje o položaju, upregel je korespondenčni urad, da razglašajo po svetu, kaj mislijo in menijo in kako pokušujejo njegovi člani in klubov načelnik dr. Kathrein se je celo cesarju vsiljeval za nekacega posredovalca mej Nemci in mej Čehi.

Iz kratka: Vse desničarske stranke so zastopane pri teh posvetovanjih, vse sodelujejo pri pripravah za novo pravno akcijo, vsaka se trudi na vso moč, da pride tudi njeno mnenje v poštev, samo o voditeljih slovanske krščansko-narodne stranke ni nič slišati, in

strme se vprašuje ves svet: Kje pa so Bulat, Barwinski in Povše?

Vsi drugi desničarski klubi so pri teh posvetovanjih zastopani, vsi ti klubi se vprašujejo za njih mnenje, samo slovanske krščansko-narodne stranke ni nihče klical, samo njene vpraša nihče za njeno mnenje, njeni legitimirani zastopniki in voditelji pa se sami ne ganejo, nego počivajo na medvedovih kožah, prav kakor da jih vse to, kar sesedaj godi na Dunaju, čisto nič ne briga.

Od strani vlade, kakor od strani pri dunajskih konferencah zastopanih desničarskih strank je tako postopanje uprav nečuvno. Klub, ki si je izbral ime „slovanska krščansko-narodna stranka“, šteje menda 35 členov. Ta klub je močnejši od kluba nemške katoliške stranke, brez njega preneha desnica biti večina v parlamentu, a vzlic temu se ta klub pri teh dalekosežnih pogajanjih popolnoma prezira. Prezira se na način, ki je naravnost razžaljiv za vse njegove člene, kakor tudi za njihove volilce. Ta slovanska krščansko-narodna zveza pa prenaša to ignoriranje, to poniževalno bagateliziranje s pravo krščansko potrpežljivostjo ter se ne gane, kakor bi hotela pokazati, da res nima ne v desnici in ne pri vladi prav nobene veljave.

In vendar smo zlasti Slovenci in istrski Hrvatje eminentno interesi-rani pri tej novi akciji in bi bila dolžnost voditeljev našega kluba, z vso odločnostjo reklamirati svojo pravico, da tudi oni položijo svojo besedo na tehtnico. Ali slovanska krščansko-narodna stranka ne uvideva, kako velikanska nevarnost nam preti, če se jezikovno vprašanje reši samo za Čeha, in če za nas Slovence in Hrvate ostane nerešeno? Vsaka jednostranska rešitev jezikovnega vprašanja je za našo narodno

prihodnost katastrofa. Pomislimo samo, kakšno bo naše stališče, če se jezikovno vprašanje reši za Čeha, če pridejo Čehi glede tega vprašanja v tisti položaj, v katerem se nahajajo Poljaki! S tem bi bilo jezikovno vprašanje kratkomalo postavljeno z dnevnega reda, to vprašanje bi prenehalo biti politična aktualnost in mi bi se morali odreči vsakemu upanju, da se kdaj zadobi tako važnost, ker absolutno nimamo moči, da prisilimo vlado in parlament, se z njim baviti in je rešiti tudi za nas.

Mi smo načelni nasprotniki tej akciji, katera se sedaj pripravlja. Tudi mi želimo, da se najde modus vivendi, da se doseže porazumljenje mej narodi, da se dožene na podlagi pravice in ravnopravnosti sklenjena sprava, saj jo država krvavo potrebuje, ne sme se pa skleniti jednostranska sprava. Jezikovno vprašanje se ne sme rešiti samo za sever, nego tudi za naše južne dežele, rašiti se mora za celo državo nakrat in stokrat bolje bi bilo, da se sploh ne reši, kakor da se uredi le za Česko, pri nas pa, da bi se ohranile dosedanje neznosne razmere.

Na podlagi nemškega binkoštnega programa pa že celo ne sme priti do porazumljenja. Kar obsega ta program za Korosko, za Štajersko in za Primorsko, je tako, da bi storili samomor, ako bi se sploh le pogajati hoteli na tej podlagi. Nemški klerikalci smatrajo zahteve binkoštnega programa za opravičene in hočejo, naj se pogajanja s Čehi vrše na tej podlagi, kar jasno kaže, kako hudodelstvo je storila klerikalna stranka, ko je nameravani protestni shod proti temu programu preprečila.

Trenotek je veleresen in zamore postati velikega pomena. Zato pa kličemo na ves glas: Kje ste, zastopniki slovenskega naroda? Kaj ne veste, da vojak, ki na straži zaspi, stori

ravno tako izdajstvo, kakor tisti, ki se pridruži sovražniku?

„Zaveza slov. učiteljskih društev“ v Gorici.

Vzlic vsem oviram vršilo se je vendar tudi letošnje zborovanje „Zaveze“ in sicer v Gorici. Delale so se zborovanju vse mogoče zapreke in to od strani okrajnega glavarstva ali vzlic temu je bila udeležba ogromna.

O teh ovirah, o teh poskusih c. kr. oblastvenih organov, preprečiti najprej sploh vsako zborovanje, potem pa posamezne udeležnike pregnati iz Gorice, govorili bomo še posebe in obširneje. Kar se je zgodilo, je brez primere in se mora pibiti.

Proti prepovedi zborovanja, koncerta in banketa se je bilo predsedništvo „Zaveze“ brzojavno pritožilo na ministrstvo in izposlovalo dovoljenje, da se je smelo vršiti vsaj glavno zborovanje. Ker razen primorskih učiteljev nihče ni vedel, da je izšla ta prepoved, zbralo se je v nedeljo več sto slovenskih učiteljev in učiteljic v Gorici. Prihiti so iz vseh stranij slovenske domovine. Pripeljalo jih je prepričanje, da je njihova dolžnost, pokazati na slovesen način svojo solidarnost, in v prvi vrsti svojo solidarnost s primorskimi učitelji in učiteljicami, tem vrlimi, resnično narodnimi oduševljenimi ljudskimi vzgojitelji, ki žive v takih razmerah, da smemo te razmere s popolnim prepričanjem imenovati evropski škandal.

Predno izpregovorimo obširneje o utisih, ki smo jih prejeli o priliki tega zborovanja, o vseh korakih, ki so se storili od strani vlade proti zborovanju in zborovalcem, hočemo podati običajno poročilo o zborovanju učiteljskega parlamenta.

Seja upravnega odbora v „Šolskem domu“.

Predsednik Luka Jelenc pozdravi čbornoike, konstatuje sklepčnost in otvori

LISTEK.

Karolina Světlá.

Napisal Ant. Kristan.

Jedna izmej najvažnejših oseb v češki literaturi je izginila raz zemeljsko poprišče: Karolina Světlá je včeraj, 7. t. m. zatisnila svoje oči na veke. Umrla je. In tisoč mladih src je zaplakalo, kajti pokojna Světlá je bila vzor žene in vzor človeka. „Ženský výrobní spolek“ v Prahi je ž njo izgubil svojo osnovenateljico, svojo podpornico in zaščitnico. In ne samo to društvu, temveč i mnogo drugih je s Světló izgubilo svojo zaščitnico.

„Narodní Listy“ pišejo v črno opremljenem izdanju: Češki narod je zadela težka nenačdomestna izguba. Genialne naše pisateljice, K. Světle, žene velikega duha in ogromnega tvoriteljnega talenta, kateri je bil ves podarjen narodu češkemu — ni več. S zoro dne 7. septembra je ugasnila ne le zvezda prve velikosti na literarnem našem nebu, ne le najpopularnejša pisateljica, ne le dovršena umetnica, katero je kritik tako prozornega okusa in tako velikega duševnega obzorja, kakor je naš Jan Neruda vsporedil s slavno George Sandovo, najslavnejšo umetnico Francije, da, katero je celó postavil radi globokega etičnega obsega njenih spisov in radi njihovega narodnega pomena nad

Sandovo. V Karolini Světlí je izgubil narod češki jedno najvernejših svojih žen, veliko domoljubko in pravo, idealno demokratko, katera je z vso ljubeznijo svojo in z vso gorečnostjo svojega zlatega srca delala neumorno za osvoboditev in prosveto svojega češkega naroda, v katerega je verovala in na katerega je tudi opirala svoje nadeje do poslednjega vzdihla z neobično vero. —

Karolina Světlá se je narodila 24. februarja l. 1830. v obitelji Ernesta Rotta. L. 1852 se je omožila s prof. Mužakom, s katerim je žila do njegove smrti l. 1892.

Vitezslav Hálek jo je uvedel v literaturo. V almanahu „Maj“ se je združila tedanja mladež literarna: Josef Barák, Hálek, Ferd. Schulz, Jan Neruda, Adolf Heyduk, I. V. Frič-Brodský, B. Janda, Cidlinský, Gustav Pfeiffer Moravský. In v ta krog je l. 1858. prišla i Světlá s pripovedko „Dvojí probuzení“.

Světlá je pseudonym, katerega je Karolina Mužakova, rojena Rottova vzela od vasice Světló pod Ještědom, gore v severnem Češkem. Tam je bil rojen njen soprog. (Njena sestra Zofija je bila tudi znamenita pisateljica pod imenom Zofija Podlipska) Ještěd! Okolu tega imena se šuče nebroj njenih pripovedij, neštevilno-krat se ga je spomnila ter mu zapela v slavo prekrasne tone divne svoje poezije. „V istini me je Tebe, Ještěde, žal! Ako opevajo naši pesniki češke goré, nikdar ne

zazna Tvoje ime v njihovih pesnih, ličijo nam li krasno našo očetnjavo, nikdar se ne vspominjajo zelenih Tvojih gozdov itd.“

Eliška Krasnohorská, znana veteranka na polju češke literature, je l. 1880. označila Karolino Světló takole: Světlá si je ohranila svoj posebni značaj, dejala bi: negativnost, trpnost češkega duha, iz katere je mogla izrasti nekaj narava Čeških Bratov in vsa glória češkega mučeništva, iz česar v istini prihajajo naše narodne kreposti in usodne naše napake.

Světlá je bila marljiva spisovateljica. Nad stošestnajst pripovedij, novel in romanov je genialna avtorica kljubu raznim neprilikam podala svojemu narodu, ki jo brezdvomno ohrani dolgo v najlepšem spominu.

Tu nočem naštevati naslovov njenih spisov, bilo bi brezkoristno; omenim naj samo znak njenih umotvorov.

Světlina dela so pisana popolnoma v duhu svobodomiselnem in naprednem. Precej dobro je tudi povdarjala v svojih pripovedkah socialni moment, kar je bilo tedaj, to je v dobi največje literarne delavnosti Světlíne, v letih 1860.—1880., vrlo redko. Bila je žena demokratičnega duha, ki je sovražila laž in farizejstvo. Vsakršna odlikovanja je odklanjala. Nekoliko dnij pred smrtjo je izrazila tudi željo, naj jo pokopljejo kar najbolj mogoče skromno.

Poslednje njeno d-lo so objavili „Ženský listy, l. 1897. „Mžiknutí osmactyřicainice do naší minulosti.“ Pogled 48letnice v sedanost.) V poslednji čas je bila skoro vedno bolna. Zlasti so jo mučili slabi živci. —

„Narodní Listi“ so zelo dobro ocenili Světló rekoč:

„Dá, genij in karakter; strog, moško strog duh, veden z najglobčjim in najkrasnejšim srcem samostojne češke žene. To je umrla nenadomestna Karolina Světlá. Tako je bila istinito, tipično češka, tako samostojna, individualna, tako popolnoma naša kakor nepozabna njena tovaršica Božena Němcová, a vendar kako drugačna: pri Boženi Němcovi vidimo zadovoljno skromnost češkega karakterja, idilično skrovišče obiteljskega življenja našega naroda — pri Karolini Světlí pa zopet drugo stran češkega karakterja: prirojeno razmišljanje češkega duha, strastno čutenje za prava in pravice, vztrajnost trde češke glave, zagrenjene po poznanju narodnega trpljenja, kljubovanje in upor proti krivicam do mučeniških žrtv za misel dobro in resnično.“

Evo, tu je v kratkem pred Vami jedna najslavnejših čeških žen. Završujem v nadeji ta žalostni feljton, da Vam kmalu podam oceno del te velike žene, katera zasluži, da jo slovenske deve in žene spoznajo ter se po nji — ravnajo.

Slava njenemu duhu!

sejo. Neprisotni odborniki so se pismeno opravičili.

Tajnik Dragotin Češnik prebere na poziv predsednikov svoje poročilo, katero pride na razpravo pri seji delegacije.

Razprave o tem in drugih poročilih upravnih odbornikov so se udeležili gg. odborniki, ki so ali pojasnjevali, ali dodatno predlagali nasvete oziroma predloge, katere je sprejel upravni odbor enoglasno.

Upravni odbor reši nekatere uloge posameznih društev in členov.

V nadaljnjem razpravljanju določi upravni odbor, da določa in sklepa delegacija o točkah, ki jih je prepustil in postavil v vrsto razprav upravni odbor.

Ko so še nekateri člani postavili nekaj predlogov — zlasti glede imenovanja častnih členov, volitev v odbor „Družbe sv. Cirila in Metoda“ in v odbor „Slovenske Matice“, zaključijo gosp. predsednik sejo upravnega odbora.

Seja delegacije v „Šolskem domu“.

Sejo delegacije, katere so se udeležili 104 delegati, oziroma delegatije, je otvoril predsednik „Zaveze“, Luka Jelenc, s približnim takim ogovorom:

„Slavna delegacija! Po preteku 13 mesecev se je zopet sešla častita delegacija v posvetovanje.

Upravni odbor „Zaveze“ Vas je povabil, cenjeni gospodje delegati in dame delegatije, da Vam poročam o svojem delovanju od lanske slavnostne skupščine do danes, da sodite, smo li delovali v Vašem smislu, smo li kaj opustili, ali kaj ukrenili, kar po Vašem mnenju ni povzdignilo ugleda našemu stanu. Tu Vas prosimo odkrite besede, da ne bo nesporazumljenja v naših vrstah, da ne bo kak naš korak podrl sloge med upravnim odborom, oziroma direktorjem in med nekaterimi člani častite delegacije. Lanski napadi zavoljo znane zadeve so nas boleli. V nadrobno delovanje v minulem letu se ne bom spuščal, ker ima o tem besedo gospod tajnik, ne morem pa preiti, da ne bi omenil mogočnega gibanja med učitelstvom po vsej Avstriji za izboljšanje našega gmotnega stanja. V to gibanje je poslegla „Zaveza“ in se posebno trudila, da bi se doseglo v tem stremelju solidarno postopanje vsega avstrijskega učiteljstva.

Tako solidarno postopanje je neobhodno potrebno, ako hočemo kdaj doseči, da bo država prispevala za ljudsko šolstvo posameznim kronovinam. Saj vemo, da od posameznih deželnih zastopov nimamo pričakovati zadostnega izboljšanja naših gmotnih razmer.

Na Kranjskem smo dosegli vsaj osebni status, štajerskemu učiteljstvu so se letos izboljšale plače, a ne toliko, kolikor so naše zahteve.

Na Primorskem so pa razmere žalostne, da žalostneje biti ne morejo, ker niti upanja ni, da bi se kmalo kaj zgodilo v olajšavo Vaše bede. V to bo treba postaviti vse naše sile! (Pritrjevanje.)

Častito delegacijo pozdravljam najiskrenejše, prav posebno pa gg. delegate in dame delegatije onih učiteljskih društev, ki so v minulem upravnem letu pristopili k „Zavezi“. Ta društva so: Ljubljansko in kočevsko učiteljsko društvo, učiteljsko društvo za ljubljansko okolico in jubilejsko podporno društvo slovenskih učiteljic. Seja delegacije je otvorjena.

Ko predstavi policijskega komisarja g. Mozetiča, poroča tajnik g. Drag. Češnik ter prečita poročilo, ki ga je odobril že upravni odbor. Iz tega poročila povzamemo, da je v „Zavezi“ 35 učiteljskih društev, 1766 pravih, 92 podpornih in 47 častnih členov — skupaj torej 1905 členov. Učiteljska društva, združena v „Zavezi“ so imela 121 zborovanj in 242 predavanj. „Zaveza“ kot taka pa ima 9 častnih članov. „Zaveza“ je imela do danes 13 glavnih skupščin v raznih krajih slovenskih naših kronovin ter si je vsestransko prizadevala, da bi tako gmotno kot duševno dvignila slovensko učiteljstvo, ki je tako krepko združeno v „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“. Gospod tajnik je razvil v nadaljnjem poročilu jasno sliko o šolskem muzeju, ta se je dotaknil delikatnega vprašanja, ki ga je povzročil nastop nekega učitelja na Štajerskem. — Omenja deputacijo, ki je šla iskat na Dunaj pomoči učiteljstvu, ki deluje za blaginjo avstrijskih narodov. Takisto omenja spomenico, ki jo je vložila „Zaveza“ drž.

zboru za izboljšanje učiteljskih plač. — Živo besedo govori poročilo tajnikovo o bednem stanju goriškega učiteljstva in o žalostni ulogi, ki jo v tem boju igra goriška „Soča“. — Natančno poroča tajnik o prenosni družbenih pravil, o idealni podpori „Češko-slovenskega spolka“ v Pragi za povzdigo slovenske mladinske književnosti, o shodu južnoštajerskega učiteljstva — itd. Izborna to poročilo navdušeno zaključuje, poudarja g. tajnik, da bo še v bodoče delovalo slovensko učiteljstvo pod praporom črno-žoltim v čast avstrijskih slovanskih narodov.

Gospod Gradišnik pojasnjuje neko mesto v tajnikovem poročilu, takisto gg.: Zupan, Strmšek in Možina.

O šolskem muzeju pojasnilo poroča g. Dimnik, da se bodo po pospeševalnem prizadevanju gospoda župana ljubljanskega Hribarja dobili za ta zavod primerni prostori.

Ko pojasni g. tajnik nekatere vprašanja, sprejme delegacija njegovo poročilo.

Blagajnik g. Fr. Luznik poroča o gmotnem stanju „Zaveze“, iz katerega posnamemo, da je imela „Zaveza“ v preteklem letu 215 gld. 55 kr. dohodkov in 268 gld. 61 kr. stroškov, „Popotnik“ pa 2235 gld. 9 kr. dohodkov in 1901 gld. 23 kr. stroškov. Po govorih gg. Brinška, Tomana, Škrbinca in Bernota ter po pojasnilih gg. predsednika in blagajnika, je bilo blagajniško poročilo sprejeto.

Za pregledavce računov so bili izvoljeni gđ. J. Miklavčič in gg. Rus in Bregant.

Gospod Dimnik predlaga, da se po višajo doneski pravih členov na 30 kr., podpornih členov pa na 15 kr. — Sprejeto.

O poročilu o prevzetju „Učiteljskega Tovarisa“ v last „Zaveze“ je poročal gosp. Češnik. Po poročilu g. predsednika je odobrila delegacija stavljene predloge, pod katerim odda z novim letom „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“ svoje glasil „Zavezi“.

Gospod Šijanec govori o preureditvi društvenih listov ter prečita resolucijo gornjegrajskega učiteljskega društva, g. Možina tudi želi nekaj izprememb glede preosnove obeh listov, g. Češnik pa stavi konkretni predlog govoril je o tem g. Medvešek ter prosil štajerske tovariše, naj se o tem izjavijo, g. Strmšek meni, da ni zavoljo tega zadržka med štajerskim učiteljstvom. Ko so govorili še gg. Dimnik, Strmšek in Gradišnik, je obveljal Češnikov predlog z dodatnim predlogom Dimnikovim, da naj ostane „Popotnik“ še nadalje v Mariboru, pa da se ne preseli v Ljubljano. Bil je sprejet tudi predlog g. Strmška glede bodočega urednika šolsko-političnega lista.

Izpremenjena pravda in izpremenjeni poslovni red sprejme delegacija enoglasno. Takisto se sprejme izpoved za glavno zborovanje.

Koncem seje delegacije je naznanil g. predsednik, da predlaga upravni odbor, naj se imenujeta častnim članom „Zaveze“ zaradi zaslug, ki sta si jih pridobila za slovensko učiteljstvo in šolstvo — župan ljubljanski g. Ivan Hribar ter g. dr. Ivan Tavčar. Predlog je bil sprejet enoglasno in navdušeno.

V Ljubljani, 12. septembra.

K položaju.

Zasedanje državnega zbora se bliža, hkratu pa se od raznih stranij poroča, da se bodo začela vršiti pogajanja. Nemška katoliško narodna stranka ima resno voljo posredovati. Ves uspeh je torej odvisen le od tega, kakšno stališče bodo zavzemale zmernejše opozicijske stranke. Radikalci groze še vedno z najhujšo obstrukcijo proti volitvi delegacij, in posl. Wolf je v Leibnitzu dejal, da jih bodo njegovi somišljeniki zabranili, če tudi riskirajo pri tem svoje življenje. Proti Thunu pa je izrekel Wolf najhujšo grožnjo, ki kaže le, da se radikalci ne strašijo niti osebnega poboja. V „Sonnen- und Montagszeitung“ poročajo iz Prage, da pride tja v petek finančni minister dr. Kaizl, ter da bo konferiral z mladočeškimi poslanci radi jezikovnih naredb. — Kakor poroča „Reichswehr“, se skliče drž. zbor okoli 15. oktobra.

Knežević in drugi.

Jedva tri seje so minule pred srbskim prekim sodiščem, a že sta jasni dve stvari: prvič, da atentat na Milana ni v nikaki

zvezi z vodstvom radikalne stranke, in drugič, da so priče proti zaprtim radikalcem podkupljene, oziroma da lažejo te priče, ker vedo, da vztrajajo vladi ter koristijo sami sebi. Glavni obtoženec, Knežević je najpoglednejša kultura na svetu, pravcati izvržek človeštva. Ta propalica spreminja svojo izpoved kakor je pri volji, laže raznim obsojencem, ki ga niti ne poznajo, v obraz, da so ga najeli v ta namen, da ubije razkralja Milana. Pred sodiščem se vrše zategadelj jako burni prizori, ko protestirajo obtoženci proti najnesramnejšim obdolžitvam podlega Kneževića. Tretjega dne obravnave so bili zaslišani gostilničar Dimić, srbski občinski uradnik Kovačević ter bivša ministra Pasić in Tavšanović. Že različni stanoviti obtoženci izključujejo vsako tesnejšo vez med njimi. Dimić se s politiko nikdar ni bavil, nego ima navadno žgahnjarsko beznico. Dimić je moral ležati v ječi na makadamskih tleh, zato se je prehladil ter je sedaj jako bolan. Bivši minister in vodja radikalcev Pasić je izjavil, da ni z zaroto v prav nobeni zvezi, da se je gibal njegovo politično delovanje vedno v strogo zakonitih mejah, da je dinastiji zvesto vdan, in da je vedno obsojal zasmrtnovalne spise in brošure, ki so se tikale dinastije Obrenovićev. Vsa očitanja so le podle laži. Tudi Pasić je zelo bolan ter je komaj govoril. Priča Tajšić, ki je bil s Pasićem v Požarevcu interniran, je izpovedal, da mu je dejal obtoženec: Milan si želi mojo smrt prav tako kakor jaz njegovo. Kralja in sedanjo vladu treba zapoditi in poklicati na prestol Karageorgjevič, ki ne bodo pobirali tako velikih davkov. Tudi štiri druge priče so izpovedale, da je Pasić na kolodvoru v Požarevcu in Beogradu govoril protidinastične in revolucionarne grožnje. Pasić je nate izpovedi izjavil, da ni govoril nikdar kaj takega. Bivši minister Tavšanović je izpovedal kakor Pasić, da je hodil vedno zakonito pot, in da ni imel s soobtoženci nikakih spletek. Pri njem najdeni spisi so le izpiski iz Rankejeve zgodovine o Milošu. Tri leta se sploh ne bavi več s politiko, nego le z gospodarskimi vprašanji. Knežević je na to izjavil, da je videl Tavšanoviča trikrat v tiskarni radikalnega „Odjeka“. Tam mu je rekla petorica radikalcev, da mora „Švaba“ (Milan) praznika sv. Petra in Pavla izginiti ter se potem vrniti Karageorgjevič s svojimi pristaji iz Črne gore. Tavšanović je imenoval nato Kneževićeve besede ostudna laž ter dejal, da govori Knežević tako, ker je podkupljen. Značilno za vso obravnavo je, da je priča Nikodjević preklcal svoje prejšnje pričevanje proti Pasiću ter izjavil, da je bil za krivo pričanje podkupljen.

Anglija in Transvaal.

Samo deset dni hočejo še počakati baje Angleži, da se premislijo Boerci, ali naj sprejmo zahteve Angležev ali ne, potem pa se začne nemudoma vojna. Brzojavka Chamberlaina na naslov predsednika Krügerja je nekaj ultimatum. Angleška vlada je že odredila, da se pomnože čete v južni Afriki za 23.000 mož, a tudi Boerci imajo že zbrane čete ob meji ter so pripravljeni za vsak slučaj. Angleže bode stala vojna okoli 75 milijonov funtov, in Boerci so sovražnik, s kakršnim Angleži po krimski vojni še niso imeli opravka. Zategadelj je več odličnih angleških listov proti vojni s Transvaalom.

Dopisi.

Iz Radeč pri Zidanem mostu, 10. septembra. Marsikomu je všeč, in še v veliko čast si šteje, če se njegovo ime bere v kakem časniku, naj si ga že hvali ali graja. Tudi v Radečah imamo takega človeka. Radi mnogih nevenljivih zaslug ga je naš slavn občinski „Ausschuss“ hotel imenovati častnim občanom kar med „protostovoljnimi predlogi“, čeravno ni bil na dnevnem redu. Kake so vendar te zasluge? Mizar Jakob Rižnar, — to ime nosi naš novopečeni klerikalni častni občan — je bil delj časa predsednik krščansko-socialni posojilnici. Gospodaril je uzorno! (Ironija). To dokazuje dejstvo, da je imel parkrat priliko opravičevati se pri sodnji in končno je prišel radi nečega stotaka v dolgotrajno preiskavo. Pri ti preiskavi pa je imel Rižnar do 800 gold. stroškov, kakor to njegova zgovorna žena okoli govori. In čujte, njegovih kolobacij še sedaj ni konca. Že zopet je v preiskavi s prvimi klerikalnimi pri-

staši radi konsumnega društva na krščanski podlagi. Iz tega je razvidno, da naš ljubi učeni Rižnar kozolce prevrača ne samo v posojilnici, ampak tudi v konsumnem društvu in sploh povsod. Ker je bil toraj Jakob Rižnar pred okroglimi dvema leti radi omenjenega stotaka v preiskavi, moral je, — hočeš, nočeš — predsedstvo posojilnice odložiti. Pa kaj menite, da se je zdaj zaprl v sobico ter razmišljal svoj žalostni položaj? E, kaj še! Ostal je vedno „kapo“ posojilnice, kakor ga nazivlje njegova klepetava ženica. Vodil je dnevnik, denar prejema! in izplačeval, sam se podpisaval, sploh, on je bil v resnici predsednik, blagajnik, tajnik, poslovodja, preglednik, sploh duša posojilnice, Laharner pa je bil predsednik le na papirju. Če omenimo, da je Rižnar radi silno nepotrebnih skrbij jako razmišljen, pozabljen in vsled tega sila površen človek, misliti si moramo, kake kozle je streljal pri svojem poslovanju. Naposled je prišlo tako daleč, da je vse obtičalo, dnevnik se ni vjemal z glavno knjigo, in ta ne s knjižicami strank. Vse boljše in inteligentnejše stranke so odpovedale svoje deleže in začele vložiti denar vzdigovati, in to je naravno, saj je Rižnar izgubil vse zaupanje pri ljudstvu. Vsled tega je začela posojilnica pešati in hirati. Pa kaj se domisli modra glava Rižnarjeva? Prosil je v imenu posojilnice za posojila pri različnih zavodih in posojilnicah, kakor: Pri Gorupu v Trstu, posojilnici v Krškem, v Celju, v Dobu, v Trbovljah, vse posojilnice in hranilnice v Ljubljani, zlasti pa ljudsko posojilnico, katera ji pošilja rada tisočak za tisočkom Posebno klerikalni „hôtel“, ki ga je posojilnica na upanje kupila, se plačuje z ljubljanskimi tisočaki. Tako je naša posojilnica imela ob novem letu dolga okroglih — ne čudite se — 66.000 kron (beri šestinšestdeset tisoč kron avst. velj.) Za pretečeno leto posojilnica dolgo časa ni pokazala nikakega računa. Pretekli je mesec marc, naša posojilnica ni imela računskega zaključka, preteklo je še par mesecev, in ubogi Rižnar se je končno v svoji veliki zadregi zatekel v Ljubljano. Ta je poslala dva uradnika, ki sta posojilnico revidirala ter ustreljene kozle iskala menda čez dva meseca. O moj Bog! ni govoriti, kaj je tukaj vse prišlo na dan. Pokazala se je popolna nezmožnost Rižnarjeva.

Njegova lastna tabela ni bila v redu: impozanten dokaz, da Rižnar ni vedel, koliko dolguje ali ima vložnega denarja sam. Kako pa naj bodo tabele družih strank v redu? Na povelje revizorja, gospoda Perhauca, je moral takoj blagajno in denar izročiti predsedniku Laharnerju. Na podlagi težavne in skrbne revizije sta uradnika izkazala neznamen dobiček, katerega sta pa kot plačilo za svoj trud odnesla s seboj v Ljubljano. Ko pa sta uradnika odšla, prevzel je vsiljivi Rižnar zopet blagajno ter vse poslovanje pri posojilnici, ter zopet kozolce prevrača kakor poprej. Še celo sedanji predsednik Laharner je bil pred letom dni mnenja, da je Rižnarjeva pozabljenost, površnost in nezmožnost v resnici škodljiva posojilnici, pa izrazil se je, da se ga ne upa odstraniti, že radi tega ne, ker je bil toliko časa predsednik. Malo upanja imamo, da bi se ta stvar na bolje obrnila. Kdo mora Rižnarju kaj do živga, ko razume stvar tako zasukati, da je on nedolžen, drugi so pa krivi? Takih dokazov imamo na razpolago, če jih bo trebalo. Jedino upanje je to, če Rižnar enkrat spozna samega sebe, da vso skrb odloži in slabo delovanje pri posojilnici odloži, ter se potisne v svojo delavnico. Takrat ga bomo zopet čislali kot mizarskega mojstra, takrat se bo pomanjšalo število njegovih neprijateljev, ljudje se mu ne bodo več rogali, ampak spoštljivo o njem govorili. Rižnar naj bo to, kar je po svojem poklicu, pa naj pusti posojilnico, konsumno društvo, zadrugo vseh obrtov, ter naj ne vtiče svojega nosa v vsako še tako malenkostno stvar. Naj ne kopni tako po županskem stolu, ker se je že pred štirimi leti kot župan izkazal povsem nezmožnega, ter je njegovo delovanje vodil delj časa I. svetnik. Saj imamo izšolanega, sposobnega, dobrega župana, katerega bi Rižnar tako rad — raje danes kakor jutri — izpodrinil.

Odkrito povemo, da ta dopis nima namena našega Rižnarja javno osmešiti, ampak dopis ima le namen, da njega, ljudstvo in merodajne kroge opozorimo na nevarnost, ki preti v poštenu, dobri, ali površni, po-

zabljeni, domišljavi, častihlepni in neučeni osebni Rižnarjevi ubogi ljudstvu prekoristni okrajni posojilnici. Če smo pa s temi vrsticami Rižnarja samega itd. spreobrili, da spozna svojo napako, no, potem so rodile te vrstice tisočér sad!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12. septembra.

— **Maša-zadušnica** za pokojno cesarico je bila včeraj v stolni cerkvi. Udeležili so se je načelniki vseh državnih in avtonomnih oblastev ter mnogo občinstva. Na javnih poslopih so bile razobešene črne zastave.

— **Osebnosti.** Pravna praktikanta gg. Anton Muley v Celju in Fran Osvatič v Mariboru sta imenovana avskultantoma. Poštnimi praktikanti so imenovani gg. Josip Magolič v Ljubljani, Anton Kasič in Adalbert Pučelik v Mariboru in Julij Senekovič v Celovcu.

— **Uzorna točnost.** V sinočni številki našega lista ni bilo nobene vrste o „Zavezinem“ zborovanju v Gorici. Čitatelji naši so se temu gotovo čudili, saj vedo, da posvečujemo učiteljskemu gibanju vso pozornost, kakor jo ta važni faktor zasluži. Imel smo pri „Zavezinem“ zborovanju posebnega svojega poročevalca in vender nismo bili v položaju kaj sporočiti o tem zborovanju. To je zasluga ces. kr. poštnega in brzojavnega urada v Gorici. Naš poročevalec je poročilo o zborovanju delegacije oddal v Gorici v nedeljo zvečer ob pol 7. uri. Vrgel ga je v skrinjico, na kateri je bilo zapisano, da se pobirajo pisma pet minut pred odhodom vlaka, a pismo je prišlo v ponedeljek popoldne v Ljubljano! Še lepša se je zgodila na brzojavnem uradu. Oddal je včeraj popoldne ob 2. uri poročilo o glavnem zborovanju „Zaveze“. Slovenskega jezika nezmožni uradnik mu je obljubil, da takoj odpošlje brzojavko kakor preneha „vihar“. Pet minut pred poltretjo uro je prenehal dež — viharja itak ni bilo — in se je zjasnilo. Od tedaj ni več deževalo in ni več zagrnelo. Brzojavni urad bi bil torej lahko odposlal brzojavko tako, da bi bila prišla pravočasno v Ljubljano, a tega vender ni storil. In ni dvoma, da tega nalašč ni storil, ker dejanskega zadržka ni bilo prav nobenega. Brzojavka pa je prišla v Ljubljano šele ob 5. uri 55 minut, in dostavljena je bila uredništvu ob času, ko je bil naš list že izdan. Ne dvomimo, da je brzojavni urad goriški posnemal goriško policijo. Toda mi nismo voljni prenašati takih stvari. Brzojavka bi bila lahko pravočasno prišla, k bi bil brzojavni uradnik storil svojo dolžnost in jo odposlal, ko je ponehal tisti nedolžni „vihar“. Občinstvo ne plačuje dražih pristojbin zato, da bodo goriški brzojavni uradniki gojili v službi „dolge far niente“. Opozarjamo pošteno in brzojavno ravnateljstvo na ta slučaj in prosimo, naj poskrbi, da nastanejo pri goriškem brzojavnem uradu drugačne razmere.

— **Slovenci in tržaški namestnik.** Politično društvo „Edinost“ je v nedeljo priredilo v Barkovljah shod, katerega se je udeležilo okoli 500 ljudi. Najvažnejša točka zborovanja je bila soglasno sprejeta resolucija, katero je nasvetoval in utemeljil gosp. dr. Rybář, in katera se glasi tako-le: „Pozivljajo se slovenski in hrvaški poslanci, pripadajoči slovansko-krščanski narodni zvezi na Dunaju, da interpellirajo centralno vladu, je li postopanje tržaškega namestnika v soglasju z njenimi intencijami in načeli ali ne? Ako ne, kaj misli c. kr. vlada ukreniti, da se zadoščenje žaljenemu slovenskemu in hrvaškemu narodu na Primorskem dá, in da se to postopanje ne nadaljuje? Ako pa centralna vlada soglašja s svojim namestnikom, ali hočejo poslanci iz tega izvajati potrebne posledice?“

— **Slovensko gledališče.** Za prihodnjo gledališko sezono, katere se prične dne 21. septembra, angažovalo je dramatično društvo nove operne soliste in sicer: gdč. Amalijo Carneri za prve visokodramatične operne partije; gdč. Elo Noemi za mladostno-dramatične, sopranske operne partije; g. Aleksija Desarija in g. Antona Lebedo, oba za prve operne, tenorske partije; ter gosp. Leva Pestkowskega za prve operne basovske partije.

— **Umrli.** V Ljubljani je umrl sodni oficijal g. J. Bunc, v Novem mestu pa gimnazijski profesor g. Ivan Polanec.

— **Klerikalci in kava družbe sv. Cirila in Metoda.** Zelo značilno za naša klerikalna konsumna društva je to, da prodajajo po večjem surogat „Francov“, mej tem ko imamo kavo iste kakovosti, Ciril-Metodovo, ki se prodaja v prid naši družbi. Po večjem strežejo ta društva židovske tvrdke. — To pa vse na katoliški podlagi, seveda.

— **Pevsko društvo „Ljubljana“** udeleži se prihodnjo nedeljo slavnosti, prirejene v Št. Vidu nad Ljubljano v spomin stoletnega rojstnega dne Blaža Potočnika ter položi tem povodom v imenu društva venec na rakev pokojnikovo.

— **„Konsumno društvo z omejenim poroštvom na Rečici ob Savinji“** je imelo v nedeljo 3. t. m. javen shod v kozolcu Prislana. Načelnistvo vabilo je na shod vpirajoč se na geslo: „Živela krščanska organizacija!“ Dobiček od tega nepotrebnega društva imeli bodo v prvi vrsti židje, od katerih izključno se je blago deloma po visokih cenah že kupilo, in mastno plačano oseboje konsumne štacune. Nastavljeni so: Josip Zorko, nekdanji izučeni čevljar, neki odstavljani uradnik finančne straže, z mesečno plačo 60 gld., tukajšnji organist z 20 gld in neki bivši trgovec v Dolu z mesečno plačo 80 gld. itd. Dve uri zakasnjeno zborovanje je otvoril načelnik s samemu sebi nasprotujočim nagovorom, bičajoč posebno nezmernost pri pijači. Na shod se je pripeljal še č. g. Svederc iz Kurje vasi, da je svojo učenost prodajal vernemu ljudstvu v očarajočih bajkah, kako je nekje snoval zadrugo. Kot tretji govornik je prišel tudi bodoči osrečevalec srednje Savinske doline, kaplan Doberšek iz Pake, ki pa ni mogel do besede. Ljudstvo je kimač joč poslušalo med ognjem in streljanjem, kakor nekdanj na gori Sinaj med bliskom in gromom. Zadrugi trgovini je izvoljen načelnikom č. g. rečiški kaplan Mih. Zorko brat menda že nekaj tednov v konkursu se nahajajočega vipavskega trgovca Štefana Zorka! Pa menda ni to kak „spomin“!

— **Požar na Rečici.** Pišejo nam: Na Rečici ob Savinji začelo je 3. septembra ob 1/4. uri popoldne ravno pri otvoritvi javnega shoda tukajšnje konsumne zadruge goreti gospodarsko poslopje pri „Gnaderju“. Pchvale vredni so členu tukajšnje požarne brambe, ki so ogenj omejili in rešili že zelo opečeno živino, med tem ko so ostli Rečičani in drugi zamaknjeni v vzvišeno podobo svojega dušnega in zadržnega pastirja. Med ognjem se je slišalo od bližnjega hriba posamezno streljanje topičev, kar je, posnemajoč običaj ljubljanskega gradu, gotovo oznanjevalo požar. Nekateri pa pravijo da je to streljanje povečevalo samo otvorenje javnega shoda. Gospodu kaplanu se je ta požar menda tako prikupil, da je zažgal o mraku na bližnjih hribih dva velika kresa.

— **Na Rečici ob Savinji** je začela ta mesec poslovati „ljudska hranilnica in posojilnica“ po Reiffeisenovi ustanovi, katere bode krepka opora tukajšnjega konsumnega društva, kar se je priznalo v nekem časničku. Ta uredba je pa ravno smrten udarec za osnovani denarni zavod, ki ne bo mogel procvetati samostalno, ampak bode moral skrbeti za račune konsumne štacune očeto vsko. Za Rečico stalno nastavljeni kaplanček je neumorno delaven. Ves dragi dan uporablja in kolesari od kočice do hiše, preži marljivo na vse pristopne hranilne knjižice, posebno pri starih ženicah, ki imajo svoje denarje shranjene v edino varnih rokah se nahajajočih, v sosednjih posojilnicah, katere za narodne in domače potrebe vsako leto obilo darujejo. Rečiški reformator, obrnite svojo hitrost tudi na rečiški farof in jako zamedene cerkvene zadeve!

— **Strele** je te dni v Lesnjaku ubila pastirčka Matevžka Kocijančiča.

— **Semenj.** Na semenj dne 11. sept. je bilo prignanih 1213 konj in volov, 334 krav in 93 telet, skupaj 1640 glav. Kupčija z voli je bila najživahnejša, ker so bili prišli kupci z Morave in so veliko volov pokupili in dobro plačali. Kupčija s konji in kravami je bila srednja.

— **Porotne obravnave.** Včeraj vršila se je pri tukajšnjem porotnem sodišču obravnave proti 21 let staremu bivšemu

trgovskemu pomočniku Francetu Čelikarju iz Prema in 22 let staremu bivšemu delavcu Karolu Appoloniju iz Trsta — oba prisiljenca v tukajšnji prisilni delalnici, — katere sta bila obtožena hudodelstva umora. V jutro 27. junija letos raznesla se je po Ljubljani vest, da je v prisilni delalnici neki prisiljenec z nožem zaklal svojega sodruga. Takoj vpeljane kazenske poizvedbe so dognale, da so bili umorjeni Ivan Gregorutti in omenjena obtoženca znanci že iz prejšnjih časov. Tudi v prisilni delalnici bili so s početka prijatelji, pozneje pa, ko je bil Gregorutti prestavljen v drugo sobo, nastala je mržnja in sovraštvo, ker je Gregorutti baje 3 gld. poveril Appoloniju. Dne 26. junija napovedal je Gregorutti obtožencema naravnost boj po službi božji. Vsled tega oborožila sta se pred odhodom v cerkev, in sicer Čelikar z velikim brušenim nožem, Appoloni pa z dolgim bodalom. Po končani maši pristopil je Gregorutti k Appoloniju ter zarenčal: „Hudobnež, sedaj sem pripravljen!“ Ko sta obtoženca stopila skozi vrata pri vhodu v šetališče, zapazila sta Gregoruttija, ki se je ločil od svojih tovarišev in čakal na Čelikarja in Appolonija. V tem trenutku priskočil je k njemu Čelikar ter mu z vso močjo bliskoma zasnil nož v prsa. Gregorutti je čez pol ure nato umrl. Appolonijo priznava, da je bil s Čelikarjem sporazumljen, oba pa se zagovarjata s tem, da sta bila v sili, in napadena od nasprotnika. Porotniki zanikali so vprašanje glede umora, pač pa so potrdili vprašanje glede uboja. Čelikar bil je obsojen na pet let, Appoloni pa na štiri leta teške ječe, poostrene z jednim postom mesečno. — V soboto pričela se je bila obravnava proti posestnikovemu sinu Ivanu Tršarju iz Blekove vasi zaradi hudodelstva uboja, ker je dne 30. julija pred Kavčičevo gostilno na Cesti z nožem zaklal Antona Možino. Ker je sodišče sklenilo, da se ima zaslišati še nekoliko novih prič, se je obravnava preložila do prihodnje porotne sešije.

— **Demonstracije v Trstu.** Dne 9. t. m. so se pripetile pred francoskim konzulatom v Trstu demonstracije radi Dreyfusa.

— **Vkraden bicikel.** Včeraj popoldne je vkradel nekdo odvetniškemu uradniku Ivanu Pintarju „Puch-Styria kolo“, vredno okoli 180 gld.

* **Luccheni.** V nedeljo je bilo leto dni, odkar je umrla naša cesarica v Genavi pod bodalom italijanskega anarhista Lucchenija. Morilec dela v samotni svoji celici škatlje iz trdega papirja. Bajè je len, neroden in nečeden. Za zabavo ima nekaj italijanskih starih knjig. Večkrat je že prosil, naj mu dajo kak dnevnik, a prošnje mu ne izpolnijo nikdar. Luccheni sprašuje svoje stražnike, ali se kaj piše in govori o njem, a odgovora ne dobi. Luccheni je še vedno jako ničemurn ter se veseli svoje „slave“. Obiskala sta ga doslej le njegov spovednik in predsednik društva ječarstva. Pisem je dobil šest, a izročili so mu jih le 5. Sam ni pisal še ničesar nikomur. Rudeča barva njegovega obraza je čisto zginila. Postal je bled. Menda ni zdrav. Vedenje njegovo je dostojno.

* **Zamena otrok.** V Berlinu so osnovali društvo, v katero plača vsaka rodbina, ki hoče postati člen društva, šest mark na leto. To društvo pa potem skrbi, da družine z dežele lahko v počitnicah zamenjajo svoje otroke z otroci mestnih rodbin in obratno. Otroci z dežele pridejo na ta način z malimi stroški v mesto, kjer vidijo mnogo lepega in koristnega; mestni otroci pa pridejo v naravo, kar je za nje nekaj novega. Prvi in drugi pa se priuče lahko kakega tujega jezika, kar je še največje vrednosti.

* **Kuga in ljubezen.** Kakor znano razsaja v mestu Oporto na Portugalskem strašna kuga že dlje časa. Slikar Antonio Rodrigues de Santos je srečno živel s svojo mlado soprogo v ulici Eskura v Oportu. Nekega dne pa oboli Antonio. Zdravnik je konštatoval, da je obolen na kugi. Rodrigues je v vseh svojih mukah mislil le na svojo soprogo. Prva njegova misel je bila, da se žena reši te strašne bolezni. Zaprli je vrata svoje sobe, da ni mogla njegova soproga priti k njemu v sobo. Zastonj ga je prosila. Na njeno prošnjo je bil odgovor le težak kašelj, a vrata se niso odprla. Še malo časa v sobi

je postalo tiho, — Antonio je umrl. In prišli so ljudje s črnimi obrazi in s črno obleko, da odneso mrtvo truplo. Na vratih pa je stala Anita, in ko so ljudje spravljali njenega milega Antonia v rakev, je zakričala: „Samo še jeden poljub, Antonio!“ in padla je na telo svojega moža ter poljubila začrnelo njegovo mrtvo lice. Drugi dan pa so prišli zopet oni črni možje ter so odnesli v zaboju mrtvo truplo lepe Anite.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj 12. septembra. Fuchs je dobil naročilo voditi priprave za upravno akcijo na predlog dr. Kathreina. V avdienci, ki jo je imel Kathrein pri cesarju, mu je vladar povedal, da se hoče sam lotiti spravnihih poskusov. Trdi se, da je Kathrein cesar razložil ves svoj načrt. Kathrein je potem cesarju priporočal, naj poveri njegovi stranki posredovanje in je predlagal, naj se določi Fuchs za posredovalca, kar se je tudi zgodilo.

Dunaj 12. septembra. Kakor smo izvedeli, se razpošljejo menda še danes povabila predsednika parlamenta, dr. pl. Fuchsa na zastopnike vseh strank na skupno konferenco. Vsekakor se besedilo teh povabil objavi.

Dunaj 12. septembra. Finančni minister dr. Kaizl je bil danes pri cesarju v posebni avdienci.

Dunaj 12. septembra. Razen štajerskega namestnika grofa Claryja sta bila pri ministrskem predsedniku grofu Thunu tudi češki in gališki namestnik, grofa Coudenhove in Pininski.

Dunaj 12. septembra. Pri ogrskem ministrskem predsedniku pl. Széllu sta bila danes grof Thun in grof Goluchowski. Széll se vrne danes popoldne v Budimpešto.

Dunaj 12. septembra. Nemškonačionalni krogi so doslej še trdno odločeni, da odklonijo Fuchsovo povabilo na pravno posvetovanje.

Praga 12. septembra. Tukajšnji politični krogi gledajo z velikim neupanjem na Fuchsovo akcijo.

Budimpešta 12. septembra. V delegacijah mislijo ogrski poslanci interpellirati grofa Goluchowskega radi Hudečeka-Černuči ter vprašati vladu, ali ji je znano, da je Hudeček-Černuči vohun nekega avstrijskega vojnega atašeja in da je hkratu tudi francoski vohun; ali ji je znano, da je Hudeček-Černuči spremenil datum na nekem pismu avstrijskega atašeja Schneiderja, in zakaj ta vohun še doslej ni črtan iz liste avstrijskih častnikov.

Pariz 12. septembra. Emile Zola je objavil v listu „Aurore“ sila oster protest proti obsodbi Dreyfusa. Zola pravi, da ima dokaze, da je prodal Esterhazy mnogo dokumentov bivšemu nemškemu atašeju Schwarzkoppenu ter da je zbirka teh dokumentov v Berlinu. Zola pravi, da se bo vršila obravnava proti njemu 23. novembra, in ako se dotlej ne dovoli druga revizija Dreyfusove obsodbe, bode imel v Versaillesu Labori tisti govor, katerega bi bil imel v Rennesu. Labori bo smel povedati brez strahu za svobodo Zole vso istino, kajti za resnico in pravice žrtvuje Zola rad svojo svobodo in če treba tudi svojo kri.

London 12. septembra. V Hyde-parku se pripravlja za nedeljo velika demonstracija proti vojnemu sodišču v Rennesu. Med industrijalci se agitira proti pariški svetovni razstavi. Neki kraljevi komisar za pariško razstavo je odložil svoj mandat ter izjavil, da ne stori za to razstavo toliko časa ničesar, da bo Dreyfus oproščen.

Listnica uredništva.

Gosp. Jakob Žebre, učitelj v Starem trgu; Izjavljamo, da dopisa v „Slov. Naroda“ št. 68. z dne 23. marca 1899 nisti Vi niti pisali niti ga nam poslali, da niste v nikaki zvezi z njim in da sploh ne dopisujete našemu listu.

Slovenci in Slovenke! Ne zabite družbe sv. Cirila in Metoda!

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborno deluje

Melusina ustna in zobna voda
utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
Cena 1 steklenici z rabilnim navodom 50 kr.
Zaloga vseh preizkušenih zdravil.
Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.
Jedina zaloga (19-37)
Iekarna M. Leustek, Ljubljana
Resljeva cesta šte. 1, zraven mesarskega mostu.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 506-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Sept.	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempera- tura v °C	Vet.ovi	Nebo	Pada- vina v 24 urah
11.	9. zvečer	730.3	8.3	sl. izv.oh	jasno	
12.	7. zjutraj	727.9	7.4	sl. jiv.oh	oblačno	
	2. popoln.	725.4	15.0	p. m. zah.	oblačno	0.4 mm

Srednja včerašnja temperatura 11.4°, nor-
male: 15.5°.

Dunajska borza
dné 12. septembra 1899.

Skupni državni dolg v notah.	100	gld.	—	kr.
Skupni državni dolg v srebru.	100	—	—	—
Avstrijska zlatna renta	118	—	—	—
Avstrijska krona renta 4%	100	—	—	—
Ogerska zlatna renta 4%	117	—	—	—
Ogerska krona renta 4%	95	—	—	—
Avstro-ogerske bančne delnice	901	—	—	—
Kreditne delnice.	373	—	—	—
London vista	120	—	—	—
Nemški drž. bankovci za 100 mark	58	—	—	—
20 mark.	11	—	—	—
20 frankov.	9	—	—	—
Italijanski bankovci	44	—	—	—
C. kr. cekini	5	—	—	—

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA
MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3.
Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Bog vsemogočni, čegar pota so nam
nerazumljiva, je sklenil v neskončni svoji
modrosti, odpoklicati našega preblagega
soproga in nenadomestljivega očeta k
sebi v boljšo bodočnost.
Umrl je sinoči ob 9. uri gospod
Ivan Poljanec
c. kr. gimn. profesor
v 55. letu svoje dobe po dolgi bolezni,
polni trpljenja. (1661)
Zadušne maše se bodo brale v ka-
pitelski in frančiškanski cerkvi.
Bog bodi milostljiv njegovi blagi duši
in mu povrni nad zvezdami.
V Novem mestu, 11. sept. 1899.
Amalija Poljanec Iva in Marica
soproga. hčeri.

Zahvala.
Ker se ne morem vsakemu posebej
zahvaliti za premmnoge dokaze srčnega
sočutja, došle mej dolgotrajno boleznijo
in ob smrti mojega iskreno ljubljenega,
nepozabnega soproga, gospoda
Jožefa Strehar-ja
hišnega posestnika in mesarskega mojstra
ter za obilo udeležbo pri pogrebu navzlic
silne nevihte in dežja, in za prekrasne
poklonjene vence, izrekam s tem vsem
dragim sorodnikom, prijateljem in znan-
cem svojo najtoplejšo zahvalo.
Posebno se še najiskrenejše zahva-
ljujem visokochastiti duhovščini in česti-
tim usmiljenim sestram za izkazano
sočutje in za udeležbo pri pogrebu in
slav. pevskemu društvu „Slavec“ za gin-
ljivo petje pri hiši žalosti.
V Ljubljani, 12. septembra 1899.
(1662) **Ivana Strehar.**

V konkurzno maso
Jakoba Klauerja, trgovca v Ljubljani spadajoča
zaloga špecerijskega blaga, 1 patentna
registrirna blagajna, prazna posoda itd.
prodá se vsled sklepa upniškega odbora na
javni dražbi.
Le-ta prične se
v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 9. uri dopoldne
v kridatorja prodajalnici na Pogačarjevem trgu v novem poslopiju mestne
bolniščne imovine in se nadaljuje — eventuelno tudi prihodnje dni — v kridatorja
skladišču v pritličju Grumnikove hiše v Frančiškanskih ulicah št. 16.
Reči, ki se imajo prodati, ogledajo se lahko v soboto, dne 16. t. m., od 3. do 6. ure
popoldne in na dan dražbe od 8. ure dopoldne naprej.
V Ljubljani, dne 7. septembra 1899.
Dr. Ivan Tavčar
oskrbnik konkurzne mase.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Josip Noll.

Šivilja
za obleke se išče. Vsprejme se tudi
brezplačno
učenka. (1659)
Več se izve: **Kolizej šte. 1.**

Dijaki
iz boljših hiš se sprejmejo na stanovanje
in hrano
v Jenkovi hiši nasproti justične
palače šte. 8. (1657—1)
Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda
veljaven od dne 1. junija 1899. leta.
Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga dož
Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči osonni vlak v Trbiž,
Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v
Ausee, Isl, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc,
na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj
osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Fran-
zensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez
Klein-Reifling v Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare,
Heb, Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko;
čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne
osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno,
Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osonni
vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selzthal
v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost,
Bregenc, Curih, Geneve, Pariz, čez Klein-Reifling v
Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb,
Francove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj
via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. zvečer osonni vlak
v Jesenic. Poleg tega vsako nedeljo in praznik
ob 5 uri 41 minut popoldne v Podnart-Kropo.
— **Proga v Novo mesto in v Kočevje.**
Osonni vlaki: Ob 6. uri 54 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m.
popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod**
v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiža. Ob
5. uri 46 m. zjutraj osonni vlak z Dunaja via Am-
stetten, Solnograda, Linc, Steyra, Isl, Ausseea,
Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri
55 min. zjutraj osonni vlak iz Jesenic. — Ob
11. uri 17 min. dopoldne osonni vlak z Dunaja
via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih
varov, Plznja, Budejevic, Solnograda, Linc, Steyra,
Pariza, Geneve, Curiha, Bregenca, Inomosta, Zella
ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linc,
Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osonni
vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca,
Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer
osonni vlak z Dunaja, Lipskega, Prage, Francovih
varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plznja,
Budejevic, Linc, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. Poleg tega ob 8. uri 42 min. zvečer iz Podnarta
Kropo. — **Proga iz Novega mesta in Ko-
čevja.** Osonni vlaki: Ob 8. uri 21 m. zjutraj, ob 2.
uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. —
Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik. Ob 7. uri
23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri
50 m. in ob 10 uri 25 m. zvečer, poslednji vlak le
ob nedeljah in praznikih. — **Prihod v Ljubljano**
d. k. iz Kamnika. Ob 6. uri 56 m. zjutraj, ob
11. uri 8 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9
uri 55 m. zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in
praznikih. (1206)

Ivan Kordik
Ljubljana
Prešernove ulice
šte. 10—14
priporoča
svojo veliko zalogo
igrač
**drobnin, jedilnih in ku-
hinjskih potrebščin:**
Noži in vilice z roženim, koščenim ali trdnó
(599-53) lesenim ročajem:
12 parov navadnih od . . . gl. 1.80 do gl. 3.50
12 „ fin. boljše vrs te od „ 4.— „ 8.—
Jedilno orodje iz alpeke (trajno bela kovina.)
12 kom. žlic navadnih težkih gl. 4.40 do 5.50
12 „ za kavo . . . „ 2.20 „ 2.60
12 „ nožev ali vilic . . . „ 6.—
Svečniki iz alpeke
par 21 cm visokih gld. 2.—,
„ 23 „ „ 2.30,
„ 26 1/2 „ „ 2.60.

Lepa meblirana soba
z oknom na Vodnikov trg in s posebnim
vhodom, se odda takoj v študentov-
skih ulicah šte. 2, v II. nadstropji
Več se izve istotam. (1653—2)

V Kolizeju
III. nadstropje, tik nove velike gimnazije,
sprejmejo se
štirje dijaki
v popolno oskrbo. (1663)

Hiša v Kamniku
na lepem kraju, v kateri je prodajalnica,
s 4 sobami, 2 kuhinjama in kletjo,
se pod ugodnimi pogoji
tako prodá.
Naslov pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“. (1656—1)

Prodaja klavirjev.
Usojam se častitemu p. n. občinstvu na-
znanjati, da oddajam od danes naprej
kratke klavirje in pianine
najbolj renomiranih firm
po tovarniški ceni.
Posebno opozarjam, da prodam pod to-
varniško ceno krasen (1655—1)
koncertni klavir
izboren v tonu, z železnim glasovnim ubiralom,
ter pripomnim, da se tako ugodna prilika ne bo
nikdar več ponudila.
Pri vsakem klavirju je povedana zadnja cena.
Priporočam se tudi za ubiranje kla-
virjev, za poprave, kakor tudi za izposo-
jevanje v Ljubljani in na deželo.
Za ogledanje klavirjev vabim najljubneje
Ferd. Dragatin
ubiralec klavirjev
Florijanske ulice št. 50.

Zahvala
zavarovalni družbi
„Allianz“.
Pred 6 meseci se je zavarovala moja
žena Ana Drobež pri gornji družbi za
znesek 1000 kron. Ko je nedavno zavarov-
anka umrla, sem dobil popolni znesek
izplačan brez ovir. Dolžnost mi je torej,
da javno svojo zahvalo izjavim tej družbi,
ter jo vsakomur najtopleje priporočam.
Savle pri Ljubljani, dné 11. sept. 1899.
Pavel Drobež
čevljar.
Potrdi: Občinski urad Ježica.
St. 1112.

Razpisani
sta pri mestni občini Kranj službi nadredarja z letno plačo 400 gld. in re-
darja z letno plačo 300 gld., obe službi s prostim stanovanjem in uniformo.
Prosilci, zmožni slovenskega in nemškega jezika, naj vložijo lastnoročno pisane
prošnje z dokazili sposobnosti
do 20. septembra t. l.
pri občinskem predstojništvu.
Došluženji vojak, žandarmi in oni, ki so nekoliko izvežbani v občinskem poslo-
vanju imajo prednost.
Občinsko predstojništvo v Kranju
dne 7. septembra 1899.

Zaradi že poznega letnega časa
se prodajajo
pod ceno
mlatilni stroji in gepelji.
Fran Detter
zaloga šivalnih in poljedelskih strojev
Ljubljana.
(1640—2)

Dve šolarici
se vsprejmeta na stanovanje in
hrano po jako nizki ceni. 1650-2
Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“.

16letno dekle
ki je dovršilo 7 razred z dobrim uspehom,
bi rado vstopilo v prodajalnico z manufak-
turnim ali galanterijskim blagom v Ljubljani.
Zahteve gledé plače zmerne. (1626)
Naslov v upravništvu „Slov. Naroda“.

1 ali 2 dijaka
iz boljše rodbine, sprejmeta se v popolno
oskrbo. Stanovanje je v bližini vseh sred-
njih šol. (1622—3)
Kje, pove upravništvo „Sl. Naroda“.

Poštna in brzojavna
odpraviteljica
večša slovenskega in nemškega jezika se
za drugo mesto pri poštne uradu na de-
želi takoj sprejme. Plača po dogovoru.
Take, ki igrajo glasovir imajo prednost.
Več se poizve v upravništvu „Slo-
venskega Naroda“. (1639—2)
Priporočava (21—208)

Kulmbaško sladno pivo
pastêrizovano v steklenicah
znano po svojih izvrstnih učinkih.
Kavčió & Lilleg
v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

NOVO!
Proda se po nizki ceni
novoznajden voz za trgovce
pripraven za manufakturno ali galanterijsko blago
po sejmovih voziti, da ni treba nobenega stališča
(štanta) delati. Voz se samo na prostor postavi,
odpre in streha razvije, in blago je vedno v pre-
daljih snažno vloženo. Voz je prav dobro in močno
okovan, ima oljnate tečaje in je na peresih ter
je kot kočija vreden; tehta okolo 800 kgr.
Več o tem se poizve prijaznosti 1613-3
pri vodstvu šentjanskega premogokopa v
Kermelju, pošta Tržišče, Dolenjsko.

Na prodaj
je v lepem trgu slovenskega Štajerja
hiša
ki stoji na glavnem trgu, pripravna za vsak
obrt, posebno pa za usnjarijo, katere ni v
trgu, ne v okolici — **z lepim posest-
vom,** ki leži pri trgu. Pogoji ugodni.
Ponudbe naj se pošiljajo upravništvu
„Slov. Naroda“. (1634—2)
(1629—3)

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.